

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Dariny Ličkovej a JUDr. Kataríny Pramukovej, v právnej veci žalobcu: **Ing. I.T., K.T.**, zastúpený JUDr. Š.H., advokát, M.T. proti žalovanému: **Ing. Ľ.D., K.T.**, zastúpený JUDr. J.V., advokát, S.K., **o zaplatenie 1 313 296 Sk (43 593 eur) s príslušenstvom a splnenie povinnosti zo zmluvy o tichom spoločenstve**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. decembra 2011, č. k. 19Cb 239/2001-297, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky späťvzatie návrhu na začatie konania v časti zaplatenia istiny v sume 3 297,23 eur **p r i p ú š ť a**, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 16. decembra 2011, č. k. 19Cb 239/2001-297 v tejto časti **z r u š u j e** a konanie v tejto časti **z a s t a v u j e**.

Vo zvyšnej napadnutej časti rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 16. decembra 2011, č. k. 19Cb 239/2001-297 **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 3 297,23 eur so 17,6% úrokom z omeškania od 21. apríla 2001 do zaplatenia. Ďalej žalovaného zaviazal predložiť žalobcovi k nahliadnutiu obchodné dokumenty a účtovné záznamy a vydať rovnopisy ročnej účtovnej závierky za obdobie od 15. októbra 1997 do 21. februára 2001. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov ich náhradu nepriznal. Žalobcu zaviazal nahradiť štátu trovy konania vo výške 238,24 eur na účet súdu prvého stupňa.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa svojim návrhom domáhal, aby súd uložil žalovanému predložiť mu k nahliadnutiu obchodné doklady a účtovné záznamy, ako aj vydať rovnopis ročnej účtovnej závierky za obdobie od 15. októbra 1999 do 21. februára 2001, vykonať mimoriadnu účtovnú závierku a inventarizáciu k 31. februáru 2001 a určiť a previesť podiel na žalobcu na základe výsledku podnikania do 30 dní od mimoriadnej účtovnej závierky. Podaním z 23. februára 2004 žalobca opravil návrh tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1 313 296 Sk ako podiel zo zmluvy o tichom spoločenstve, úroky z omeškania a nahradiť trovy konania. Podaním z 8. marca 2005 upresnil úroky z omeškania, požadoval zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,6% ročne od 21. apríla 2001 do zaplatenia. Návrh odôvodnil tým, že so žalovaným uzavrel zmluvu o tichom spoločenstve, na základe čoho bol oprávnený kontrolovať a nahliadať do obchodných dokladov a účtovných záznamov. Žalovaného požiadal o túto možnosť a následne došlo z jeho strany k vypovedaniu zmluvy, s čím žalovaný písomne súhlasil a oznámil mu, že vzhľadom na ukončenie zmluvy nie je povinný predkladať účtovné doklady. Žalobca súhlasí, že od 22. februára 2001 nie je oprávnený nahliadať do dokladov, týkajúcich sa podnikania žalovaného, ale za obdobie od 15. októbra 1997 do 21. februára 2001 toto právo má.

Súd prvého stupňa vo veci rozhodol rozsudkom z 23. novembra 2007, č. k. 19Cb 239/2001-137 tak, že žalovanému bola uložená povinnosť predložiť žalobcovi k nahliadnutiu obchodné doklady a účtovné záznamy, ako aj vydať rovnopisy ročnej účtovnej závierky za obdobie od 15. októbra 1997 do 21. februára 2001, vykonať mimoriadnu účtovnú závierku a inventarizáciu k 21. februára 2001 a žalobcovi zaplatiť 100 134,50 Sk so 17,6% úrokom

z omeškania od 21. apríla 2001 do zaplataenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Trovy konania nepriznal žiadnemu z účastníkov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28. novembra 2008, sp. zn. 6 Obo 35/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že žalobca má právo nahliadnuť do účtovných dokladov účtovných záznamov z obdobia za trvania tichého spoločenstva. Tieto doklady by mal posúdiť znalec a mali byť základom pre výpočet vyplatenia podielu žalobcovi.

Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie a zistil, že účastníci konania uzatvorili zmluvu o tichom spoločenstve podľa § 673 a nasl. Obchodného zákonníka 15. októbra 1997. Podľa čl. V. bod 5 zmluvy o tichom spoločenstve zmluva nadobúda účinnosť dňom jej podpísania. Zmluva bola podpísaná 15. októbra 1997, preto námietka žalovaného, že podpis bol overený až 4. januára 2001 a zmluva vznikla až týmto dňom, nie je dôvodná. Predmetná zmluva bola uzatvorená v písomnej forme (§ 673 ods. 2 Obchodného zákonníka) a pre jej platnosť sa nevyžaduje overenie podpisov účastníkov zmluvy. Predmetom zmluvy je poskytnutie majetkového podielu žalovanému na jeho podnikanie. Tichý spoločník - žalobca sa zúčastňuje na podnikateľskej činnosti v rozsahu celého predmetu činnosti žalovaného. Jeho podiel na čistom zisku činí 50%, na základe ročnej účtovnej závierky.

Príjmovým pokladničným dokladom zo 16. októbra 1997 žalovaný potvrdil prijatie sumy 10 000 Sk od žalobcu. Námietka žalovaného, že žalobca nesplnil povinnosť podľa čl. II bod 2 zmluvy, preto nie je dôvodná.

Listom z 11. februára 2001 žalobca zaslal žalovanému návrh na zrušenie zmluvy o tichom spoločenstve. Listom z 21. februára 2001 žalovaný akceptoval výpoveď zmluvy o tichom spoločenstve a zmluva zanikla dohodou 21. februára 2001. Počas trvania zmluvného vzťahu vzniklo žalobcovi právo na vyplatenie podielu tichého spoločníka na základe ročnej účtovnej závierky.

Ďalej uviedol, že podľa záveru znaleckého posudku, ktorý vypracovala Ing. J.V., zisk žalovaného za obdobie od 15. októbra 1997 do 21. februára 2001 bol 198 664,93 Sk (6 594,47 eur) a z toho 50% je 99 332,47 Sk (3 297,23 eur).

Kontrolný znalecký posudok bol vypracovaný znalcom Ing. M.S.. Z toho znaleckého posudku vyplýva, že firma žalovaného viedla účtovníctvo v zmysle zákona o účtovníctve a nezistil nedostatky. Pri kontrole príjmových a výdavkových účtovných dokladov znalec konštatoval, že nezistil podozrivé položky, ktoré by ovplyvnili hospodársky výsledok.

Súd prvého stupňa na základe uvedeného žalobe do tejto výšky vyhovel (99 332,47 Sk) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Žalovaný uviedol, že sumu 3 297,23 eur podľa znaleckého posudku žalobcovi zaplatil a predložil fotokópiu podacieho lístka z 27. decembra 2010. Žalobca nepotvrdil zaplatenie uvedenej sumy a predložená fotokópia podacieho lístka nepreukazuje, že žalobca uvedenú sumu prevzal.

Súd prvého stupňa poukázal na § 369 ods. 1, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka a uviedol, že medzi účastníkmi nebola dohodnutá výška úrokov z omeškania. V čase uzavretia zmluvy banky poskytovali úroky na úveroch vo výške 18% - 24% p. a., súd preto žalobe v tejto časti vyhovel a zaviazal žalovaného na zaplatenie úrokov z omeškania zo sumy 3 299,23 eur vo výške 17,6% od 21. apríla 2001 do zaplatenia.

Ďalej súd prvého stupňa poukázal na § 675 ods. 1, 2 a 3 Obchodného zákonníka a uviedol, že žalobca listom zo 14. februára 2001 požiadal žalovaného o poskytnutie účtovných materiálov, kompletnú dokumentáciu, vrátane účtovných závierok za roky 1997 - 2000. Žalovaný žalobcovi požadované materiály neposkytol. Súd prvého stupňa žalobe v tejto časti vyhovel, pretože táto povinnosť žalobcovi vyplývala zo zmluvy aj zákona, žalovanému uložil predložiť žalobcovi k nahliadnutiu obchodné doklady a účtovné záznamy a vydať rovnopisy ročnej účtovnej závierky za obdobie od 15. októbra 1997 do 21. februára 2001. Návrhu žalobcu na vykonanie mimoriadnej účtovnej závierky a inventarizácii k 21. februáru 2001 súd nevyhovel, pretože podiel žalobcu ako tichého spoločníka na podnikaní žalovaného vyplynul zo znaleckého dokazovania.

Žalobca si podiel tichého spoločníka na výsledku podnikania uplatnil žalobou z 13. marca 2001, doručenou súdu 19. marca 2001, teda v zákonnej lehote. Podaním z 23. februára 2004 tento návrh doplnil na základe získaných informácií o finančnej kontrole. V čase podania žaloby žalobcovi nebola známa výška podielu tichého spoločníka, pretože

nemal k dispozícii potrebné doklady. Žalovaný nepredložil dôkaz o tom, že žalobca mal k dispozícii účtovné doklady, účtovnú závierku, z ktorých bol zrejmý jeho podiel na zisku. K vznesenej námietke premlčania súd preto neprihliadol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu, vzhľadom na pomer úspechu a neúspechu účastníkov konania.

Na náhradu trov štátu vo výške 238,24 eur zaviazal súd žalobcu, pretože žalobca navrhol vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania.

Proti napadnutému rozhodnutiu prvého stupňa podal žalovaný odvolanie. Odvolanie smeruje proti výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 3 297,23 eur so 17,6% úrokom z omeškania od 21. apríla 2001 do zaplatenia. Odvolateľ ako odvolací dôvod uviedol, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. d/ a f/).

Uviedol, že súd prvého stupňa zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi vyššie uvedenú sumu, aj napriek tomu, že v rámci konania žalovaný predložil poštovú poukážku, na základe ktorej žalovaný 27. decembra 2010 na pošte zaplatil sumu, ktorá bola vyčíslená znaleckým posudkom Ing. J.V.. Podľa zistení žalovaného, žalobca dlžnú sumu prevzal na pošte 19. januára 2011. Podľa názoru odvolateľa, súd prvého stupňa sa s touto skutočnosťou nevysporiadal.

Ďalej podľa názoru odvolateľa súd prvého stupňa pochybil, resp. náležite nezistil skutkový stav, čo do výšky úrokov z omeškania a začiatku plynutia lehoty na splnenie záväzku. Odvolateľ má za to, že v roku 2001 boli priemerné úrokové miery z úverov obchodných bánk v priemernej výške 10,3% a nie vo výške, aká je uvedená v napadnutom rozsudku, t. j. v rozmedzí 18%-24%. Odvolateľ sa nestotožnil ani s termínom plnenia záväzku, nakoľko žalovaný svoj záväzok splnil v roku 2011, a to na základe vyčíslenia výšky záväzkov znalkyňou Ing. J.V.. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak že žalobu v časti o zaplatenie sumy 3 297,23 eur so 17,6% úrokom z omeškania od 21. apríla 2001 do zaplatenia zamietol. Navrhol, aby odvolací súd zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že je pravdou konštatovanie žalovaného, že zaplatil sumu 3 297,23 eur, ktorú prevzal na pošte 19. januára 2011, avšak z neznalosti túto skutočnosť neoznámil svojmu právnenému zástupcovi a ani neupravil petit svojho návrhu.

Vzhľadom na uvedené vzal svoj návrh v časti zaplataenia sumy 3 297,23 eur späť v zmysle § 96 ods. 1 O. s. p. a navrhol, aby súd v tejto časti konanie zastavil.

Pokiaľ ide o namietané úroky z omeškania žalovaným a začatie plynutia lehoty, má žalobca za to, že súd prvého stupňa o výške úroku z omeškania rozhodol vecne správne a tiež o začiatku plynutia lehoty na ich zaplataenie s tým, že koncom lehoty plynutia lehoty na zaplataenie priznaného úroku z omeškania je 11. január 2011, kedy prevzal čiastočné plnenie žalovaného. Žalobca má za to, že priznaný 17,6% ročný úrok z omeškania mu dôvodne patrí od 21. apríla 2001 do 19. apríla 2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací prejednal odvolanie žalovaného podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Z obsahu odvolania vyplýva, že smeruje proti výroku napadnutého rozsudku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 3 297,23 eur so 17,6% úrokom z omeškania od 21. apríla 2001 do zaplataenia.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného z 29. februára 2012 vzal návrh v časti zaplataenia istiny vo výške 3 297,23 eur späť a navrhol konanie v tejto časti zastaviť.

Žalovaný na základe výzvy odvolacieho súdu podaním z 22. marca 2012 uviedol, že súhlasí s čiastočným späťvzatím návrhu žalobcu v časti 3 297,23 eur z 29. februára 2012.

Podľa § 208 O. s. p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd v zmysle § 208 O. s. p. pripustil späťvzatie návrhu na začatie konania v časti zaplatenia sumy 3 297,23 eur, predmetný rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 3 297,23 eur zrušil a konanie v tejto časti zastavil.

Predmetom odvolacieho konania po pripustení späťvzatia je posúdenie výšky úroku z omeškania a začiatku plynutia lehoty na splnenie záväzku.

Podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak je dlžník v omeškaní so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti a nie je dohodnutá sadzba úrokov z omeškania, je dlžník povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania určené v zmluve, inak o 1% vyššie než úroková sadza, určená obdobne podľa § 502.

Podľa § 502 Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy.

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 3 297,23 eur so 17,6% úrokom z omeškania od 21. apríla 2001 do zaplatenia.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že zmluva o tichom spoločenstve zanikla dohodou účastníkov k 21. februáru 2011. V zmysle čl. V. ods. 4 zmluvy o tichom spoločenstve a rovnako aj v zmysle § 680 Obchodného zákonníka je žalovaný ako podnikateľ do 30 dní povinný vrátiť žalovanému ako tichému spoločníkovi vklad zvýšený alebo znížený o jeho podiel na výsledku podnikania. Vklad zvýšený o podiel na zisku bol určený znaleckým posudkom, vypracovaným Ing. J.V. vo výške 3 297,23 eur. Túto sumu žalovaný 27. decembra 2010 na pošte zaplatil a žalobca si dlžnú sumu prevzal 19. januára 2011, čo nie je v konaní sporné. Odvolateľ v odvolaní namietal výšku úrokov a nie sumu, z ktorej majú byť uplatnené, preto ani touto skutočnosťou sa odvolací súd nezaoberal a považoval ju za preukázanú.

Ako z vyššie uvedeného vyplýva, zmluva o tichom spoločenstve zanikla k 21. februáru 2001 a nárok na úroky z omeškania žalobcovi vznikol 24. marca 2001, t. j. po 30-tich dňoch od zániku zmluvy. Žalobca si tieto úroky z omeškania uplatnil od 21. apríla

2001, t. j. v súlade s ust. § 680 Obchodného zákonníka, § 369 a 502 Obchodného zákonníka, keďže v tomto čase bol už žalovaný v omeškaní s úhradou peňažného záväzku.

Výšku úrokov z omeškania si účastníci v zmluve o tichom spoločenstve nedohodli. V zmysle § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka sú tieto úroky o 1% vyššie než obvyklé úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Predmetná zmluva o tichom spoločenstve bola uzatvorená 15. októbra 1997. Úrokové sadzby obchodných bánk sa v októbri roku 1997 pohybovali od 15,66% do 19,91%, preto je žalobcom požadovaná výška úroku z omeškania primeraná a v súlade s § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka. Tvrdenie žalovaného, že v roku 2001 boli priemerné úrokové miery z úverov v obchodných bankách vo výške 10,3%, je správne, avšak na daný prípad neaplikovateľné, nakoľko zmluva o tichom spoločenstve bola uzatvorená v roku 1997 a nie v roku 2001. V zmysle § 369 ods. 1 sa jedná o obvyklú výšku úrokov za úvery obchodných bánk v čase uzavretia zmluvy a nie v čase vzniku nároku na úrok z omeškania, ako si to nesprávne vykladá odvolateľ.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti výšky úrokov z omeškania ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ust. § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. Úspešný žalobca si trovy odvolacieho konania neuplatnil, preto mu ich odvolací súd nepriznal.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. apríla 2011

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová